

№ 8 საღიგერატურო ჟურნალი

წერილები და ფული გამოგზავნება ამ აღწებით: Тифлиси, Типография Т-ва „Шрома“. Теофили Ерастовичу Болквადзе.

მწეგმის სიმღერა

(ეუძღუნი „სალამურს“)

ხელთ მიპყრია საღამური,
 მორაკრაკე, საამური
 და გაისმის ხმა ციური;

არე მარეს ეფინება,
 ყურსა უგდებს თვით ბუნება
 და სიამით იღიმება.

ღიადია ხელოვნება!
 მისით ყველა იხიბლება
 და ქედს უხრის, ემონება.

ის სძულს მხოლოდ შავს სატანას,
 რომ გვიმღერის ბოროტ ნანას
 და თან ღვსავს ჩვენთვის დანას.

როცა ესმის, გულზე სკდება,
 აზრთა ჯალათს ეკითხება:
 „რათ მიეცი ამის ნება?!“

მაგრამ სანამ შემწეეს ძალი,
 თუნდ მომიღვას ცეცხლის ალი
 არ შევდრკები, ვით კლდე სალი.

და საღამურს—ამ ჩემს სატრფოს,
 გაცივებულ გულის გამბობს,
 ვათქმევინებ ნანახ-ნაგრძობს!

ვ. რუხიძე.

მზის ასული.

(ღრამატეული პოემა)

მისალმება.

სალამს მოგიძღვნით ოცნების სულნო,
 ციური ცეცხლით კვლავ დაეწევი,
 ობლით და შთომილ მგონის ერთგულნო
 თქვენს სამეფოში ფიქრით ვინთქები.
 მოდით, მოფრინდით წელი სისინით,
 გაესაუბრეთ გაცრეცილ სიმებს,
 თორემ ჩაიქვა გული ქვეთინით,
 მარად მიმღერის მწუხარე ჰიმნებს.
 ბედის ქახრაკში ჩაიღრღნა ცნობა,
 ვერ გავექეცი მწარ სინამდვილეს,
 არსით ნუგეში, არც თანაგრძნობა,—
 დიდების სხივი გამიაჩრდილეს.
 აბა რა ვკითხო ამ ყრფ გარემოს?
 ან სათნოება სად არი, სადა?
 შხამს აწვეთებენ სიცოცხლის გემოს:—
 ნიჭი ჩამქრალი... აზრები სადა!
 თვით ხელოვნების წმინდა ტაძარი
 უშადლო მღიღებს დაუტყვევიათ,
 დაღუმებულა ეოლის ქნარი,
 ძილის აკვანი დაურწევიათ.
 დაშორებია მიზანს, მიზანი,
 ქეშმარიტება უსიტყვოდ დნება,
 ამაოდ ჰქრიან ამაო თქმანი,—
 შევების ყვაილი კუკურში სქენება.
 რაღაც უაზროდ ფუსფუსებს ხალხი,

გზა დაჰკარგვია, ნუგეშს ამცდარა,
 მოძმეთ შური აქვს გულს ჩანასახი,
 არარაობის ტვირთად გამხდარა.
 ხან უკან იხევეს, ხან მიღის წინა,
 ვერ სცნობ კიბოა თუ შავარდენი,
 სულის ქაობში აღუთქვამთ ბინა,
 უბასუბ-გებობთ მიჰქირან ღდენი.
 ვერაფერ არჩევეს ჟამთა დასავალს,
 ვერც უკვდავების იპოვეს წყარო,
 მხოლოდ რჩეულნი იხდიან თვის ვალს,
 ჰხდება ამბები საგლოვ-სახარო.
 ოჰ, ამ დღივგში ვიღრჩევი მარტო,
 მიწა ცივია... გონებით მკვდარი,
 არ ვიცი ფიქრი ვის განვუშარტო,
 ვერსად შევნიშნე სულის საფარი.
 არც მსურს ჩაენღელდე... მძღაფრად სცემს გული,
 მინდა პრომეთეს ცეცხლით ვიწოდდე,—
 სად არს სამოთხე და ან უფსკრული
 აზრთა მეუფემ რად არ ვიკოდდე?
 და... აწ თქვენ გიხმობთ სულნო ოცნების,
 მოთ, ამიფეთქეთ დამწველი ალი,
 გამხადეთ ბარემ მგოსანი გრძნების
 რომ საიდუმლოს გადაწვდეს თვალი!
 ჟამსა მწუხრისას, თქვენ გიშვერთ ხელებს
 უცხო კედელზე მოსვენებული,
 რუსთაფელის მუხაც თუ გამიღვევებს
 მარად დაფრჩები მომადლებული.
 მაშ შეიწირეთ ეს ჩემი სევდა,
 ისევ იმედით ამწყვეთ სიმნი,—
 ათუ ბაირონი ზეცას არყვედა,
 მე, მიწას მაინც ვაძინო ჰიმნი!

I

მ გ ო ს ა ნ ი

(ღარიბულათ მორთული ოთახი)

ოჰ, ეს წუთები!.. იმისი სახე
 განუშორებლივ მიდგას თვალთ წინა,
 აი წელანაც-კი დავიჩაბე,—
 ელვის სისწრაფით ჩამომირბინა!
 ანგელოსია უმანკო, წმინდა,
 ღიღების სხივი შუბლზე უკრთება,
 შხის სამეფოდან ის გადმოფრინდა
 და, ობოლ მგოსანს შეაღერებდა.
 მძინავს,—ლიმილით დამფრენს თავზედა,
 ამბორით მირხვეს თმისა კულულებს,
 მღვიძავს—სიმებათ ებმის ჩანგზედა,
 ჰანგებს მასწავლის... ის მასულდგმულებს.
 თვით ჟამსა პირველ სიჭაბუკისას,

გავიცან იგი არის ციური,
 მინთებდა ლამპარს შემეცნებისას,
 მომხადლა სწრაფვა ტიტანიური,
 ტრფობას აქსოვდა დედის ნანასა
 და, ამ ნანინას, ვერძობდი მხოლოდ მე,
 შიგ მიხატავდა სხვა ქვეყანასა,
 სადაც მეუფობს მხოლოდ სიამე.
 მომზიბლავიყო მისი სიმღერა:
 იმ ხმას ვყურობდი ქარის სისინში,
 თუ რას მიქაღდა ბედისა წერა
 სრულად რთქრდა ფოთოლო ქვითინში.
 ოჰ, ეს ბუნება!.. ვით მეგობარი
 მესაუბრება საამო ვნით,
 ტკბილ გარმონიით სულის მწთებარი
 მისკენ მიტაცებს ზე-აღმაფრენით.
 უღიადესი ნიჭი სიცოცხლის
 მის ფერადებში არს ჩაქარგული,
 დაუსრულებელ ეტლთა ქროლვით რბის
 რალაც ძვირ მიზანს მოწყურებული.
 თანაც ყოველი მისი მიმოხვრა
 ნელ მელიოდით სულს ეკონება...
 ჩემი სევდაა—ტალღათა ოხვრა,
 ფიქრი—ლაყვარდის, ჩამოღრენება!
 ოხ! ის გრძნული მასში სულდგმულობს,
 ლამაზ ყვავილებს აფარებს თავსა,
 უცხო კილოზე მღერის, ბუღბუღლობს,—
 ის ჰიმი ჩემთან მოაქვს ნიაესა.
 ჩუ! გარეთ კიდევ სიომ დაჰქროლა,—
 მალე სიმღერა შემომესმება,
 ჰა, მესმის!.. ჩანვი კვლავ შეაკრთოლა,
 სამოთხის ჰიმი სმენას ადნება.
 (გარეკმადან მოაჩინას ნელა სიმღერა).

ბ მ ა.

ეთერსა სძინავს,—
 ჰყინავს და ჰყინავს,
 ლაყვარდა შორის
 მისცურავს მთვარე,
 სიკვდილი ქშინავს,
 სევდა დაფრინავს
 დამწუხრებულა
 მიდამო—არე.
 სტვენს ავი სული,—
 სიცოცხლე კრული,
 ბნელის კლანჭებში
 გაწურულია:
 არც სიხარული,
 არც სიყვარული,—
 ძე აღამისა

განწირულია.
 ბოროტებასა,
 ქებათ-ქებასა,
 შეღალღებენ
 განცხრომის შვილნი,
 სათნოებასა,
 წმინდა ვნებასა,
 თავს დასწოლია
 საფლავის ჩრდილი.
 ყვავილ-ბაღნარი
 არი ჩამქნარი,—
 ჯოჯოხეთისა,
 ცუცხლი გრიანებს,
 გულ-შესახარი
 ვერცხლის ლაშქარი,
 ვით ბუკსაყვირი
 რისხვით ღრიალებს.
 ქანაობს ბედი,—
 წინა-მორბედი,
 თქმის უწინარეს
 უენო ჰხდება,
 წახრია ქედი,
 რწმენა-იმედი
 მწირი გამხდარა,
 უღაბნოთ სქენება.
 ყრუა უფალი..
 ქირისუფალი,
 ხვედრს დაატეროს
 არავინ არი,
 თუ გაკრთა ალი,
 მზადა აქვთ წყალი:—
 წესის აგება,
 ზარი და ზარი!
 ეჰ თვით მგოსანი
 შუბლ-სხივოსანი,
 ფერად ჰანგებსა
 თავსა აფარებს,
 სწვავს კაეშანი,
 შეცვლია თქმანი,
 გულის კაეშანს
 ჩუმად ატარებს.
 სხვაფერ ჰქნის სიმებს,
 კილოს ამძიმებს,
 საუკუნეთა
 ის, შემაერთი;
 ცას შესისინებს,
 წარავლენს ჰიმნებს,
 თუმც კარგათ იცის,—
 იქ, არ ჰყავს ღმერთი.
 და, მიტომ ციდან,

მზის წილიდან,
 მე მოვაშურე
 კაცთა მხარესა;
 ვასწავლო ჰანგი,
 აუწყო ჩანგი,
 ჩემ სატრფო მგოსანს
 გულ-მწუხარესა.
 მაშ კვლავ ნიავო
 ლაღად მფრინავო,
 მიუტა იმას
 ჩემი სიმღერა,
 ასწავლე ბინა,
 მას წინდაწინა:
 „შრომის სამთავრო,
 მაშგარალთა კერა!“

მგოსანი (განწყვიფრებული).

ოჰ, ღმერთო ჩემო! კვლავ ის სიმღერა,
 სმენის დაშტოობი ვით დედის ნანა,
 გულს ისევ შეგების აუტყდა ძგერა,—
 აღთქმის მხარეში გარდამიტანა.
 ნეტა ვინ არი?.. რისთვის მიმღერის?
 შე ხომ აროდეს აღარ მინახავს?
 ნუ თუ სულია ბედისა წერის
 და საბოლოო მიზანს მისახავს!?
 ეს ხმა მესმოდა თამს სიყრმისას,
 ეს ხმა მესმოდა ტანჯვის წამებში,
 დილის რიერაუზზე, შებინდებისას
 და, თვით ბუნების მხიბლავ ჰანგებში.
 მაგრამ დრო გადის.. ვერ ვპოვე ისა,—
 მხოლოდ როს ბნელი ლაქეზარდს დასცარავს,
 მე შემომესმის ეს ჰიმნი ცისა
 და, თვისი გრძნებით თვით სულსა მპარავს.
 ოჰ, ხმებო! ხმებო! ნუ, ნუ შეწყდებით,
 განწირულ მგოსანს დამიტკბეთ სმენა,
 ოდეს მწუხარეს შემომესმეებით
 მაშინ ფრთასა შლის ზე-აღმაფრენა.
 თვალთ წინ მესვლება ოცნების მხარე,
 ვტოვებ, სოფლისა ამაოებას
 და, ფერიებსთან იქ მონარნარე,
 განვუცდი სულით შე განსვენებას.
 ახ, ეგებ ითხოვ საშვიეროს?
 გინდა ისმინო შენ ჩემი ჰანგი?
 ვერ-კი გიმღერებ საბედნიეროს,—
 ცრემლში გაგქედვ ეგ ჩემი ჩანგი!
 (ჩანჯი თათს გჰქვრავს და ზეად დაღმერას).

ტრფობის ალითა, მალითა
 შესიკნა სული და გული,

არ ნანახითა სახითა
წინასწარ დამწვარ-დავული.
კილო გრძნებისა, შევებისა
შეიქმნა ჩემი მთრობელი,
წინა-თქმებითა, ხმებითა
სიცოცხლის დამატკობელი.
ჰიში აცურდა, გახურდა
სურვილი ჩაღონებული,
დიად მცნებითა, გრძნებითა
ემხნელები დაობლებული.
ხმებრ ეხ, ხმებო, ჰანგებო!
გასწურეთ ჭირი გულისა,
ლონე მალონეთ, მაგონეთ
ნიშანი სიხარულისა.

ბნელი გააბეთ, გააღეთ
სულის დახშული კარები,
განთიადისა მარდისა
ჩამოჰკათ უცხო ზარები.
მე მას მოველი, ყოველი
ჩემი ღიღება ის არი,
ის არს პირველი მწირველი
მიზანთან შენაფიკარი.
მაშ მომაღხინეთ, მასმინეთ
რიყრაყის გედის სიმღერა,
სხივი აშაღეთ, წაშაღეთ
სიბნელით რაც დაიწერა.

შეწყდა სიმღერა, დაღუმდნენ სიმნი,
სღუმს თვით მგოსანი, თითქოს იძინებს,
სურს გაიგონოს ის უცხო ჰიში, —
გარეთ კი, მხოლოდ სიო სისინებს.
რა ვეღარ ისმენს, სულით მწუხრდება,
ღიდ ხანს ზის ასე ჩაფიქრებული,
მაგრამ კვლავ ნდობით გული უკრთება
და, იმ ხმას იწვევს დაღონებული.

მგოსანი.

სად, სად ვეძიო?.. ჩემი გრძნეული
სად დასრიალებს? სად იძალდება?
ნუ თუ, მოხიბლავ ჰანგათ ქცეული
ტურფა ვინმეა და... მეკრძალებს?
ნუ თუ სიყრმითვე ბედით განწირულს
გადომეველინა ნანატრი ბედი
და, გულში მიგზნებს ტრფობა-სიყვარულს
ნეტარ მერმისის წინამორბედი?
მაშ რად ვერ ებოვე უცხო ჩვენება?
ღამის ჩრდილებსა რად ეფარება?
ეგებ ვერ მიცნობს, სველითა დნება,
ყვავილ-ბალახებს ემუდარება
რომ, მათ გააცნონ მწირი მგოსანი,

უტოლ-მეგობროდ საღდაც გდებულო,
მკერდში ჩაეწნას გვირგვინოსანი,
ზე-აღადგინოს ფიქრით ვნებულო?
ოჰ ვეგბ!.. მაგრამ მე, მე მოგნახავ,
სრულად მოვივლი ქედებს და ქაღებს,
სიცოცხლის მიზნად შენ დაგისახავ—
ჰიშნებს ვუმღერებ საყვარელ თვალებს.
რაა ცხოვრება მღორე, უძრავი,
რაა კაცი თუ, არ ილტვის წინა!—
თუნდ გამეთხაროს მე გზად საფლავი
უნდა ვეძიო იმისი ბინა.

ბ მ ა.

—მაშ კვლავ ნიავო
ლაღათ მფრინავო,
მიუტა იმას
ჩემი სიმღერა,
ასწავლე ბინა
მას წინდაწინა:—
„შრომის სამთავრო,
მაშვრალთა კერა!“

მგოსანი.

„შრომის სამთავრო!.. მაშვრალთა კერა!..“
ოჰ, ეხლა, ეხლა გამეხსნა ცნობა,
ხოშ მათ ეკუთვნის ჩემი სიმღერა?—
იქ სუფევს: ტანჯვა, შრომა და ძმობა!
მაშ თქვენთან მოვალ ტანჯულ-გვემულნო,
თქვენ გაგიცხადებთ გულის ზვაშიადს,
ცეცხლში ნაწრთობნო, გაჰკეცებულნო
ჩვენ შევეგებოთ ერთად განთიადს.
თქვენ ბედის გრდემლსა დაჰკარით კვერი,
მე ამ რახუნში გავკეცავ ჰანგებს,
ბრაზით დაიდრჩევს დუშმანი მტერი—
მისვე შეესტყორცნით რასაც მოგვავებს.
დე გუზგუზებდეს ცხოვრების ქურა,
აღში ჰფეთქავდნენ გულისა თქმანი,
სიცოცხლეს გემო თუ გაეწურა,
ისევ აღგავზნებთ,—თქვენი მგოსანი.
(სელაშა ჩანჯა ადებს).

ჩანგო, მაშ მათთვის ავაწყათ სიმნი,
გადავერიოთ მშუოთვარე ტალღებს,
მათ გიჟურ ჰიშნებს შეუწყობთ ჰიში,
სანამ სიკვდილი საფლავს გააღებს.
შენსკენ მოვდივარ მაშვრალთა კერავ,
შენთან დავრჩები სულით, ლეშითა...
დაიგუგუნე შეგების სიმღერავ.
სიმებო, ბანი უთხარო კენესითა.

ჩემო ოთახო! შენ გესალმები, —
რაც ჩავაბარე გულის ფიქრები,
გვედრი, ხსოვნაში რომ ჩაიპარხო,
სანამ საფლავში არ დავინთქები!

(შგოსნა დგება და გასისწვლელად ემზადება. ამ დროს
კარებს ჯავახუბს. შემოდის შგოსნას ამხანაგება: ორა
უმაწეილა კაცი და ერთად ქადა.

6. ჩივიკაძე.

(შემდეგი იქნება)

ცისკრის სუკარული.

(ნავეკლად).

არის სევდა გამოუთქმელი და
თვლებზე გამოუტრებელი ცრემ-
ლები ჰკრთიან.

ლსკარ უაილი.

შაბათ საღამოს, როგორც ებრაელები მესისას,
ისე ველოდით. ამ დროს ვიკრიბებოდით ჩვენ ერ-
თად მორიგეობით თვითოეულის სახლში. ეხლაც
რამდენიმე ახალგაზდა ვისხედით ოთახში და ამხა-
ნაგების მოლოდინში ჩუმად რაღაცაზე ვსაუბრობ-
დით. რაზე? ეხლაც არ მახსოვს, ვერ მომიგონია,
შოლოდ ეს კი იყო რომ მოლოდინი ყველას გულს
გვილონებდა.

— ნეტა მოვიდენ მინც, წაილაპარაკა ვილა-
ცამ, მაგრამ ეზოში არაფერ სჩანდა. შემოდგომის
დღე თანდათან იწურებოდა და რამდენათაც ღამის
ბინდი ერთკეობდა ქვეყანას იმდენად უფრო ღონდ-
ბოდა, ოთახში პაპიროზის კვამლი იდგა და ცხე-
ლოდა კიდევ.

— გამირჯებათ! უკვე მოსულხართ? ნელის
ხმით ჩაილაპარაკა არჩილმა, შემოაღო კარები და
კუთხეში ჩუმად მიჯდა.

რვა საათზე ყველა შევიკრიბეთ, მოწყენილება
უცბათ ვაპქრა, ბევრ რამეზე გავაბით საუბარი.

— აი, დასაწყისი ყველაფრისა, ის დროსა და
სივრცის ვარემე სდგას. ის არც შეიძლება გაიზო-
მოს, არ შეიძლება მისი აზრით მიწოდომა ... რწმენა
შოლოდ მისდამი უმწიკველო რწმენა, თუ დაამშვი-
დებს იქვით დასერილ სულს.

— ეშმაკმა გზიდოთ, თუ არც გაიზომება, თუ
ადამიანი ვერ მისწვდება არ უნახავს, არ სმენია,
როგორ შეიძლება რომ ირწმუნო. — სვედიანად წაი-
ლაპარაკა ერთმა მუშამ, რომელიც მუდამ გვესწრე
ბოდა კრებაზე.

— მართლაც და რა მისტიური საშინელება
მოიცავს ადამიანს, შოლოდ ერთ ფიქრზე, როგორ

დავიჯერო, რომ მე რომელიც ვაზროვნებ, რომე-
ლიც ვგრძნობ და ვსიცოცხლობ ხვალ მტვრათ ვიქ-
ცევი და ჩემ საფლავზე ამოვა ეს ბაღახი, რომელ-
საც დღეს ფეხით ვქედავ; ვერ დავიჯერებ ვერა,
რომ არ არსებობდეს რაღაც იდეალური ძაფი, უხი
ლავთან რომელიც არსებობს, და რომლის არსე-
ბობაზე იქვიც, სიკვდილი იქნებოდა, საშინელი სიკ-
ვდილი...

— მეც ბევრჯერ ჩავფიქრებულვარ ამ საგანზე-
დაიწყო ახალგაზდა გამზდარმა სტუდენტმა, რომელ-
საც ამხანაგები „ბრუტს“ ვეძახოდით, და რამდენ-
ნაღაც ვფიქრობ იმდენად უფრო რთულდება, იმ-
დენად უფრო ბუნდოვანია ეს საგანი. ბერძნების მი-
თოლოგიაში ერთი ღირსშესანიშნავი მითია, საბერ-
ძნეთში იყო სფინქსი, რომელიც გამოცანებს იძ-
ლეოდა და ვინც ვერ ახსნიდა მისი მსხვერპლი ხდ-
ებოდა. ასეთივე სფინქსია ისიც, ვიჭედაც ჩვენ გლა-
პარაკობთ, ბევრი ადამიანის სულის მშვიდობა აუშ-
დვრეფია და რამდენს აუღმვრეფს აწი, სასეგბით ვე-
რაფინ ჩასწვდება მის არსებობის იდეალულებას და
ბევრი საფლავშიაც ჩაიტანს იქეს..

— მინც რომ არ შეიძლება მისი საცესბით
შემეცნება თვითონ უფალმა უთხრა მოსეს ჩემი
შენში დანახვა შეუძლებელია, რომ არ მოკვდე“ო.
ქაბუქმა სოისიდან შეხედა „ღვთის არსებას“
და აკი მოკვდა.

— კარგი, კარგი ეხლა სხვაზე ვილაპარაკოთ,
თორემ ისედაც არ ვიყავი ხალისიანი და ეხლა ლა-
მის სევდამ შემშალოს, ადამიანებო სპინოზა, ატე-
იზმისთვის, რომ კოცონზე დასწვეს ისიც ამბობდა
„არის ერთი სუბსტანცია და ის არის ღმერთიო“ და
თქვენ მართლა რა ღმერთი გიწყრებთ, კიდევ კარ-
გი რომ საშუალო საუკუნეოები არ არის, თორემ
თქვენც ნახავდით ტორკვემალის საშინელების კო-
ცონს და აუტელადფეხე კიბოსავით შეიხრაცებოდით.

— მართლაც კაცო, გაათავეთ ერთი რილა ამა-
ღამ მოგინდათ ყველას ფილოსოფოსობა.

— კარგი, მაგრამ რაზე ვილაპარაკოთ?

— ეგ თქვენ იციო...

— რაზე თუ არ სიყვარულზე, იმისთანა სალა-
მო, როგორ იქნება, რომ მაზე ლაპარაკი არ ჩამო-
ვარდეს.

...ბევრი აზრი გამოითქვა იმ ღამეს სიყვარულ-
ზე: ზოგი რას ამტკიცებდა, და ზოგი რას.

— სიყვარული ეს პირველი სიტყვაა, რომე-
ლიც წამოცდა შემოქმედს ჩაურთო ერთმა.

მაგრამ მტრებიც გამოჩნდნ სიყვარულისა, — არ-
ჩილმა დაიწყო თივისებურათ ავტორიტეტებით მტკი-
ცება

— სიყვარულმა რაც უნდა სახე მიიღოს, მაინც ფესვი განსაკუთრებით სქესობრივ ინსტინქტში იმარხება და არსებითად არა არის რა თუ არ ინტიქტი“ ასე აშშობს ბატონებო არტ შოპენჰაუერი.

— ეშმაკმა გზიდოსთ შენ და შენი შოპენჰაუერიც მალე ვეინანგერზედაც მიგვითითებ— გააწყვეტია სიტყვა არჩილს ნიკომ.

— კაცო როგორ უნდა ერწმუნო მწერალს: სტრინბერგი „სულელის აღსარებაში“ ამტკიცებს თავის ცოლის ამორალობას და ბოლოს დაასკენის, რომ ყველა ქალები სექსუალურ ამორალოსში დასტურდნენო.

ბოლოს როგორც იყო დავეთანხმეთ ერთი-მეორეს, რომ სიყვარული დიადი ვრძნობაა, რომელსაც უბრალო ქია ბორანოს ქვეშ შეუძლია მეფედ აქციოს, რომ ის მიიყვანს ადამიანს თავგანწირულებამდე.

— მეგობრებო! ყველა ჩვენგანს გვყვარებია, მოდი ვსთქვათ ყველამ პირველ სიყვარულზე. სერიო მაშინ იქნება, ტრახახობა დასტოვებთ თორემ ტყუილს მაინც შეეტყობათ.

— კარგი, მაგრამ პირველად ვინ?

— აი მართლა საკითხი სავალალო და მალე გადასაწყვეტი— იოხუნჯა ვილაცამ. უარეს კენჭი და რიგი შეხვდა მხატვარს, რომელიც იმდენხანს საუბარში თითქმის არავითარ მონაწილეობას არ იღებდა. დიდხანს უარზე იდგა. მაგრამ ბოლოს დავითანხმეთ. ეტყობოდა თვითონაც ჰქონდა სურვილი ეთქვა, მაგრამ ქართველების ჩვეულებაა რომ შეეპატიჯონო.

— ბატონებო! დაიწყო მხატვარმა მე რასაც გეტყვით ეს ჩემი პირველი სიყვარული არ არის, მაგრამ ჩემ ცხოვრების ეპიზოდებში ყველაზე უფრო ღრმა კვალი დასტოვა და დიოხანს არ ამოიშლება ეს მწუხარე სტრიქონები ჩემი ცხოვრების მატანგანად.

II

მაშინ ვენეციაში ვიყავი, ბევრ თქვენგანს უთუოდ არ უნახავს მისი სილამაზე, მეც ვერას გეტყვით, როგორი უმწურო უნდა გქვენათ საბრალო მხატვარი. სიმშვენებით დაბრმავებული, რომ ვერ გაზორკვეულა უჩვეულო ჩთაბეჭდილების ილუმინაციისგან, მხოლოდ სიტყვის იმისთანა მხატვარს, როგორც იყო გეტე, შეეძლო გადმოეცა მისი სიმშვენიერე, მაგრამ როცა თვალით უშზერ ვენეციის მშვენიერებას უფერულად გჩვენებთა უკვდავ პარნასელის ოქროს სიტყვებშიც კი. მე ერთი ღარიბ მხატვარიან ვიდექი. მთელი დღეები მუშაობაში

მიდიოდა, მხოლოდ მთვარიან ღამეს, თუ გამოვიდოდი სასეირნოდ. ვენეცია ხომ ტბებზე არის გაშენებული— მეც ჩავსდებოდი გონდოლაში ლურჯკამეაბა ტბაზე ცოტა ჰაერი რომ ჩამესუნთქა, რადგან დღისით ძლიერ ვიღლებოდი. მეც ვაყოლებდი ხმას გონდოლიერის სევდიან სიმღერას და ვინ იცის ფიქრით კი სად დავჭკროდი ჩემი ოცნება მაინც ნაცნობ ადგილებსკენ მიჰქროდა, სად პირველად ვიხილე, ვიგეზე თუნდა სევდა და ურვა არსებობისა. ჩაღრში გამოხვეული სევდიანი მთვარე როგორც ავადიყოფი ქალწული ვთერის ზვირბნში ჰკრათოდა და შფერანის ფერ დაიდებს ადგამდა თავზე აპენინებს. მლოცავე ქურუმებევით აუღებულეყენენ მთები, ქალწულებრივი კდება-მოსილებით ვილაცას ელოდენ, მაგრამ ის იგვიანებდა მოლოდინის ზღვა გულში ვეგებებოდათ, ღმერთების შიკრიკი იღუმალი ნისლი მთებს ცით დანაბარებს უამბობდა, მაგრამ აღბად მწუხარე იყო ის ამბავი, რადგან მთები მწუხარებაში გაქავებულნი, მაინც სდუმდენ, თითქო ინახავენ საფლავის დემილისასო. ცის მწეშული კამარა ტბას უერთდებოდა და როგორც მიჯნური ჰკონცინდა ცა ტბას ანკარა ტალღებს. სანახაობა სანახაობაზე ცვლებოდა. მე ეხლაც ჩამრჩა გულში რამდენიმე სურათი, მაინც რა შეედრებოდა ყელ მოღვრებულ გედს, სატრფოს მოლოდინში რომ ამაყად დასტურავდა და რა სატრფო იგვიანებდა სიმღერით დაუწყებდა ხმობას. იმ ეჟამდ მეც ვგრძნობდი რაღაც ალტყინებას, ჩემ თვალწინ იხატებოდა ის ქალი, რომელსაც ვანდეს სულის პირველი საიდუმლოება, ოკენან ცრემლების ...ოხ! ვით მიწოდდა მეც მეც მემღერა გედის სიმღერა.

მაგრამ მე სიცოცხლე მეძნდა.

ასე მიდიოდა პირველად დღენი ჩემი, იტალიაში ციოვრებისა. მე ვსწავლობდი. ხატვაში გკლავდი საშინელ სევდას, საფლავის ლოდივით, რომ აწვა გულს. ოხ! რამდენი ცრემლები მიღვრია მე მოგონებაზე და რა ეცოლი თუ შერე ის მოგონება შხამად გადიიქეოდა. არ დავიკვებებ, მაგრამ ჩემ ბებერ მასწავლებელს, რომელსაც არა თუ იმ უბანში, არამედ მთელ ქალქშიაც პატივსაც სცემდენ ძლიერ ვუყვარდი და მაქმედა კიდევ... საკვირველი არაფერია მე სევდა მკლავდა განზორებისა და სხვაში რაში ჩამეჭკლა ეს გზნება სულის თუ არა შემოქმედებაში... მაშინ რომ შემოსულიყავით ჩემ სამუშაო ოთახში გაგაკვირებდათ ჩემი ნამუშაოების სიმრავლე. ეტუოდები, ესკიზები ცხოვრებიდან, ბუნებებიან სხვა და სხვა პირთა სურათები, რომელთაც მე სამშობლოდან მიკეთავდენ ამშვენებდა ჩემ ოთახს. მაგრამ ერთი სურათი ყველას ყურადღებას

აპრობდა, მთელი ჩემი შემოქმედების ნიჭი, სულის
•ლტყინება, ალტაცება ამ სურათში ამოვქსოვე,
მზათ ვიყავ საკუთარი სისხლი, მთოღვარე სისხლი
მეხმარა საღებავათ, რომ უკეთესი გამოსულიყო.

იცი თ ვისი იყო ის სურათი?

ბევრი მხევეწეს გამოფენაზე გამომეზაგნა მაგ-
რამ არ დავთანხმდი დიად მე ბევრი ჩემი, საკუ-
თარი დავაქსოვე იმ სურათში.

ტ. ტაბიძე.

(დასასრული იქნება)

მგოხნის გოდება.

სიმები ჩაწყდნენ, ქვითნებს ჩანგი,
მშვენების ქურუმს დამიგმეს ენა,
გამრუდდა კილო, ჩანელდა ჰანგი,
მოკვდა, ჩანაცრდა ზე-აღმაფრენა.

მე მზეს ვეტრფოდი, მზეს დიდებისას,
უსახო იყო ჩემი ტრფიალი,
მას ვუგალობდი ჰანგებს ქებისას
ოცნებით მსურდა ზეცად სრიალი.

მსურდა ოზოლ სულთ იღუმალება,
დამწველ სიმღერათ მე ამექარგა
და, კაეშანი, უზნო წამება
ლოცვის გოდებათ ვაღამეკარგა.

მაგრამ, ეჰ, ჩემი საბრალო მუზა
მონა გამხდარა, შიშით ცახკახებს,
ჩაქრა, ჩაფერფლდა ცეცხლი გუზგუზა,—
ტკილ სიმღერებსა ვერ შემოსძახებს.

და, შენც სუსტდები ჩემო ოცნებაე,
საფლავსა გიღებს მწუხარე ჰანგი...
მაშ დაწყდენ სიმნი, ჩანარცხდი გრძნობაე,
დე ცივ აკორდათ დამისხვრეს ჩანგი!

ღარი ახვლედიანი.

მესველდის წუთნი.

მშვენიერო! მხოლოთ შენით
ესულდგმულობ და მიცემს გული,
შენ ხატი ხარ, მე—სახატე,
გვაკავშირებს სიყვარული.

წმინდა არის ეგ კავშირი,
როგორც კრთოლვა გარიერაჟის,
ვით უღრუბლო ცისა კიდე,
მზის სხივებით მოღაეღაჟის.

წმინდაა ის, როგორც ტალღა
მონარნარე ნაკადულის,
სიცოცხლე და სასოება
ჩემის სულის, ჩემი გულის.

მტკიცეა ის, განუწყვეტო,
როგორც ჯაჭვი უკვადვების
და უეკვო გზა და ხიდი
სიამის და სიტკბოების.

დავიჩოქებ, ხელთ აღვაპყრობ,
კრძალვით ჰირჯვარს ვადვისახავ,
გულს სიწმინდე აღმიფრთოვნებს
მყის, რა წამს შენ დავინახავ.

შენ მოდიხარ, ჩემს წინ დგები
მომლიმარი, ეშხიანი,
ლალნი ბროლთა ვაუზიათ
აღმასთ შევენისთ ყორნის ფრთანი.

გედივით ყელ მონალერი
ამაყი ხარ ვით არწივი,
შენს სახეს ზედ დასთამაშებს
სილალის და შეგების სხივი.

ოჰ, რა არის ეგ შეხვედრა!..
ულიდესი ნეტარება!..
შორს, შორს მიჰქრის კაეშანი,
გულს სევედა არ ეკარება!..

ვით კამკამა ცისკამარას
ვადეკვრება რიდე ზნელი
მყის ბუნება იღვრიმება,
დგება დარი საზარელი.

მზას ჩაიწყვეტს მაყრიონის
მომღერალი ფრთოსანთ გუნდი,
ყველგან მეფობს კაეშანი...
გლოვის ძაძა... სვედის ხუნდი...

ცის კამარას ედარება,
მშვენიერო, შენი სახე!
მასაც რიდე ვადეკვრება,
თუ დავიგო მტერმა მახე.

ჩვეულებრივ ლოცვას ვიწყებ:
კრძალვით ჰირჯვარს ვადვისახავ,
გული ტოკავს მოუთმენლად,
ვფიქრობ,—მაღე დავინახავ.

მაგრამ, ვაჰმე!.. ჩემს წინ ვხედავ
ცხოვრების ცას ვადათალხულს,
ვკრთები, ხელი მიშეშთება
ერთხელ ჰირჯვარ ვადისახულს.

გხედავ არ ხარ ჩვეულებრივ
მომლიმარი, ეშხიანი,
სახეს ჩრდილი ვადაკვრია
გულს გიმძიმებს კაეშანი!..

ვიცი, მეზი უღმობელი,
ცის ღრუბელთა უღვთოთ მჩეხი,

ლამის წყდიადს ცეცხლით ჰშურავს პირ მწველი და პირუტყვი.

გადააფხრეწს ცას პირბადეს, ხმაღს გაავლებს ყველგან მკვეთრად, ფრთებს აუწყობს ველად ნიავს გარიჟრაჟის შესახვედრად...

მაშ, მეც მესხა დავედრები: ავენთები, როგორც ელვა, რომ ჩავისრო ვარს ბურუსი და წყვდიადის მკაცრი ღელვა.

ცხოვრების ცას, ძაძით მოსილს, ჩამოგზადო ბნელი რიდე, გარიჟრაჟის შესახვედრათ ზე ავშალო კიდით-კიდე.

ვინძლო მაშინ შენც შემომხვედვ მოღმიარბი, ეშხიანი ალამს გაშლის ნეტარება... ფრთებს დასწურავს კაქშანი...

5. ზომღეთელი.

კვირიდან კვირამდე.

20 თებერვალს ქართულ დრამატული საზოგადოების გამგეობამ უკანასკნელი წარმოდგენა გამართა. სეზონი გათავდა და გამგეობამაც გუდა ნაბადი აიკეცა და დიდი, მუყაითი და ენერგიულ შრომის შემდეგ განსასვენებლათ განემზადა, საბრალო ჩენი მსახიობნი „განწმენდის სასახლეში“ შევიდნ და „შვიდეულის“ ასაღებათ მოემზადნ. მუდამ მშინერნი მსახიობნი დიდ მარხვის პირველ კვირიდანვე შეუდგენ განწმენდას „ქრონიკულ სიმშლიისათვის“. ეს მუდამ ასე ხდება და აუცილებლათ ეხლაც ასე უნდა მომხდარიყო. ზამთარში ასე, თუ ისე ჩვენ მშინერ მსახიობთა კუქებს საფუქვავი აქვთ, იყარებიან ასე თუ ისე, მაგრამ თავდება თუ არა ზამთარი მათი კუქებიც საგრძნობლათ ხმებიან. სწორეთაც ამაში გამოიხატება დრამატული საზოგადოების გამგეობის მოღვაწეობა, ასე იქცეოდა ის წინათ, ასე უნდა მოიქცეს ეხლაც, ასე მოღვაწეობდა ძველი გამგეობა, ასე მოღვაწეობდა ახალიც. რაში გამოიხატა ახალის უმთავრესი ღვაწლი? წრევანდელ სეზონის განმავლობაში ხალხი უფრო ეტანებოდა თეატრს წარმოდგენები რიგიანათ იღვებოდა, მაგრამ ყველა ეს გამგეობას არ უნდა ჩათვალოს ღვაწლში, აქ უმთავრესათ უნდა უმაღლოდეთ, რეჟისორის გამარჯვლ და მუყაით ხელს. გამგეობა აწოდებდა მას ბევრ უხვირო პიესას, რეჟისორი კი სულს უდგამდა მაგრამ საქმე ამაში არ არის, თუ გამგეობამ მსახიობთა მდგომარეობის გაუმჯობესებაში, რეპერტუარის შედგენაში და სხვა ვერ გამოიჩინა ფხიანობა,

სამაგიეროთ მთელი სეზონის განმავლობაში ორი დიდი საქმე გააკეთა: გამართა სამოღდ სადამომეჯლილი და გამგეობის მოღარეთ დანიშნა კაცი კომერციულ ნიჭით აღჭურვილი. როგორც გამოცდილი „აფთექარი“ ბნი მოღარე საბრალო მსახიობებს მთელი სეზონის განმავლობაში ჯამაგირს მისხლობით უწონავდა, ხოლო კანდიერ სიტყვებს ფუთობით, ძნელათ გადარჩა ისეთი მსახიობი რომ მისი რისხვა არ ენახა. (ეს არ უნდა ჩათვალოს ბნი მოღარეს ცოდვათ, რადგან ძნელა რაიმე ჩვეულების მოშლა). ამ გვართ, ქართულ დრამატულ საზოგადოების გამგეობამ „აფთექარეს“ მოღარეთ დანიშნით ფრიად წინ წაიყვანა თეატრის საქმე და მისი მატერიალური მდგომარეობა, ღრმა კომერციულ ნიჭის წყალობით, სასურველ ნიადაგზე დააყენა. ამ მხრით ფრიად დიდია გამგეობის ღვაწლი.

არა ნაკლები ღვაწლი მიუძღვის ჩვენს ლიტერატურაში ბნი ხეჩუაშვილს. მართალია ჩვენში დღემდე ბევრი დრამა, მოთხრობა და ლექსები დაწერილა, მაგრამ ისეთი ტანჯულ გვემუღა და ცეცხლში გატარებული დრამა, როგორც ხეჩუაშვილის „დარბეულნი“ ჩვენს ლიტერატურას არ ღირსება. ნამდვილ დრამას, ნამდვილ ტრადედიას, რომელიც თვით ავტორს და მის დრამას გამოუტლია, თქვენ ხედავთ დრამის წინასიტყვაობაში. ამ „დრამა—წინასიტყვაობის“ შინაარსი შემდეგია: თვით მთავარი დრამა „დარბეულნი“ ასი წელიწადი იბადებოდა ხეჩუაშვილის ტენის საღაროში, ათი წლის შემდეგ ის კალმის წყარზე მელნათ გადმოვიდნა და ქალაღზე გადავიდა. აი აქ იწყება დიდებული კვანძი თვით დრამისა. ასი წელიწადი ედინებოდა ქალაღზე ეს დიდებული დრამა. ათი წლის შემდეგ იწყება ამ დრამის მოგზაურობა. არ დარჩენილა თფლისში არც ერთი პუბლიცისტი (გარდა ფ. გოგინაშვილისა) არც ერთი ბელეტრისტი (გარდა ლ. მეტრეველისა) არც ერთი პოეტი (გარდა არარატელისა) არც ერთი დრამატურგი (გარდა გლახაშვილისა) არც ერთი რექტორი (გარდა როსტომაშვილისა) არც ერთი მესტამე—გამომცემელი (გარდა კ. თავართქილაძის და ზ. კიკინაძის), რომ ეს დრამა არ ეჩიქნოს“. ათი წელიწადი „ცნობის დურცელმა“ ჩიქნა, ათი წელიწადი მ. გაჩეჩიაძემ ჩიქნა, ათი წელიწადი ირე თელმა ჩიქნა, ათი წელიწადი „იერიამ“ და ბოლოს ორმოცი წლის შემდეგ სულ მთლათ დაჩიქნილი დაუბრუნდა ბნი ხეჩუაშვილს. ასეთ ნაგვემ ნაწამები დრამა მან შეაკოწიწა და ცალკე წიგნათ მოუვლია ნი ქართველ ტენს. ქართულ ლიტერატურას შეეძინა ხეჩუაშვილის ტენის საღაროდან გადმოდენილი დიდებული განძი. ეკვი არაა ქართველი მკითხველი საზოგადოება ღირსეულათ დააფასებს ხეჩუაშვილ—დრამატურგის უკვად ღვაწლს.

ჩ ა ჰ ქ რ ა დ ი ლ ა

მახსოვს დილა მოციმციმე, შვების ცრემლით ანათროლი,
ციურ მნათობს შესცინოდა, უკუნეთთან შენაბრძოლი.
წალკოტს გული მოექარგა მძივად წყობილ აღმას-ნამით,
ირგვლივ არე მოხიბლული ნეტარებდა ლხენის წამით.
მზის სხივებში ჰბანაობდა ვარდ-ზამზახი და ბილილა...

მახსოვს დილა, შვების დილა!..

ცა დღლავდა, ლურჯ ეთერში ოქროს ტალღებს ატოკებდა,
ცის ზეფირი ფრთა გაშლილი ვარდათ ფურჩქენილ სხივებს ჰკრებდა
და შუქ-ნაფეთქ დედაშიწას დააბნევდა ყვავილთ კონაღ,
სიხარულის დასაპყრობად, სიცოცხლესთან შესაკონად.
თან სოფელიც მომავლისთვის უკვდავების გვირგვინს სწნავდა...

ცა დღლავდა, ცა ელავდა!..

საუკუნეთ განაქვდი კაცთ ბორკილი იმსხვრეოდა,
ძველი ქვეყნის ძველი ჰანგი ახალ ჰიმნში ინთქებოდა.
გულში ნაგუბ სულის სწრაფვა ფრთა-შესხმული ზეცად ჰფერნდა,
მომავლისა ნაპერწკალი შორეულ ვზას ნათელს ჰფენდა.
ბრძოლის ცეცხლში იცვლებოდა უკულმართი მონის ბედი,—
საუკუნეთ განაქვდი!..

ახლად შობილ ახალ ჰანგსა უთანხმებდნენ გულის ძგერას,
საბრძოლველად უყოდნენ დაუნდობელ ბედის-წერას.
ამაყ გრძნობით გამსქველულნი ნათელ მზისკენ მიილტვოდნენ,
ციურ არსთა საგალობელს დედა-შიწას უგალობდნენ,
და მგონებიც სასოებით აქსოვებდნენ ოქროს ჩანგსა—
ახლად შობილ ახალ ჰანგსა!..

მგარამ ქვეყნელთ სამყაროდან უცებ ქარმა დაიქროლა,
ღრუბელთ გროვა წამოშალა და მზის სხივებს შეგებრძოლა.
გამარჯვების თაიგული უკუნს შერთო, გაამტვერა
და შესცვალა მწარე კენესალ ტკბილი ჰანგი და სიმღერა.
სულის ოცნების ფრთა წაქრა და წარიღო შავმა მტერმა—
ქვეყნელიდან მონაბერმა!..

და დაირდილა შვების დილა წუთიერად ანათროლი,
ცის-კიდურზე გამოსახა შავი ღრუბლის შავი ზოლი.
წალკოტს მკერდი დაუბნელა, აცალა ვერცხლის მძივი,
ირგვლივ არე დააბნელა, ჩაუფერულა ზეცას სხივი;
შავ-ბნელ ნისლში მოამწყვდია ვარდ-ზამზახი და ბილილა,—
ჩაქრა დილა, შვების დილა!

ს. აბაშელი.

ქუჩაში

(ამბავი).

ბელ და ნესტიან სარდაფში ძველ კონკრეტში შეფურანული მაშკო, ერთად ერთ ავადმყოფ პირ-მშო, ვაგს უჯდა თავსასტუმალში და უიმედოთ აცეცებდა თვალებს; ის ხან ერთ კეფელს მიაშტერდებოდა, ხან მეორეს ხან ჭერს მიაპყრობდა უსიციო-ხლო და უჭინარ თვალებს, ხან კი იატაკს, მხოლოდ ქმრის სიმონას შეხედვას კი ვერ ბედავდა; ვი თუ საყვედური „ამოიკითხოს ჩემს თვალებშიო“, ფიქრობდა ის და თვალს არიდებდა. სიმონა კი გაქვავებული იჯდა, მისი სულისთქმაჲ კი არ ისმოდა. ცეცხლი ტრიალებდა ორივე ცოლ-ქმარის გულში.

— დედა, მშოა დედა! მოისმოდა ხშირ—ხშირად მომაკვდავ გოგიტას მკენესარი სუსტი ხმა. ეს ხმა გულს უფათრავდა უბედურ დედას.

ნორჩმა არსებამ ვერ გაუძლო მუდმივ შიმშილს, ჩამოდნა წმინდა სანთელივით, სახე გაუფითრდა და თვალები ჩაულრმავდათ.

— მიკვდება შვილი, მიკვდება პირმშო, შიმშილით მიკვდება! მწარედ ამოიკენესა თვითონ შიმშილით ქანც, გამოლეულმა დედამ და ცრემლთა ნაკადი ჩამოედინა მის ფერმკრთალ და გამხთარ ლოყებზე

— ღმერთო, ღმერთო! წამოიღრიალა აქამდე გაქვავებულმა სიმონამ და ელდა ნაკრავივით წამოიქრა ზევით.

— ნუ თუ ერთი ნატეხი პურს ვეღარ ვიშოვი, რომ სული შევარჩინო ჩემს შვილს, ჩემს სისხლსა და ხორცს?! ვიშოვი, ვიშოვი! თვითონვე მიუგო გადაქრილი პასუხი თავის თავს და დაქუქნულ ქულს წაავლო ხელი.

— მე ვიშოვი პურს, გვაჩენ! კიდევ გაიმეორა მან მტკიცეთ და გადაქრით და საჩქაროთ ამოძვრა სარდაფიდან.

II.

ღამეა. სიმონა გამოძვრა ქუჩაში შემინებული, აქე იქით მიიხედ მოიხედა და გაუბედავის ნაბიჯით გასწია წინ; ცოტა გაიარა და მეორე ქუჩაში შეუხვია. სიმონა უცებ შეკრთა, მან ცოტა მოცილებით პოლიციელი დაინახა; უნდოდა უკან მობრუნებულიყო და მიმალულიყო, მაგრამ ვერ მოახერხა და იქვე გაშემებული შედგა.

— ეი, ვინ ხარ შენ, მანდ რომ გაჩერდი? დაიღრიალა პოლიციელმა და სიმონასაკენ გადადგა ნაბიჯი.

— მე...მე...მე ვარ, ძლივს მოახერხა ენის მობრუნება სიმონამ და მთელი სხეული აუკანკალდა.

— ვინ შენ? ხელახლავ შეეკითხა პოლიციელი და ცხვირის წინ აეტუზა შიშით შეტყობილი სიმონას.

— მე...მე მუშა ვარ... ისე შეეჩერდი.

— მერე რას კანკალებ?

— არა.. მე არ ვკანკალებ.

პოლიციელს იქვი ქვეპარა.

— შენ გეტყობა არა ხარ პატიოსანი სული, რა არის ის, ილღიაში რომ ამოგიდგია? მრისხანდ შეეკითხა პოლიციელი.

— ეს... არაფერი... ეს ჩემი პატიოა.

— დაუჯერებელია. შენი პატიოთ თუ იყოს ტანზე გეცმება. მოიტა აქ! მრისხანე კილოთი უბრძანა პოლიციელმა და ხელი გაუწოდა.

— ნუ, ნუ, ღვთის გულისათვის!.. ცრემლი მორეული შეეგდრა და უკან დაიხია.

— აქ მოიტა მეთქი! უფრო სასტიკათ შეუყვირა პოლიციელმა და პალტოს წაავლო ხელი.

— სიმონამ პალტოს ხელი გაუშვა და ის იყო გადადგა ნაბიჯი. გასაქცევათ, რომ პოლიციელის მძლავრმა ხელმა ის ადგილზე გააქვავა.

— გაქცევას აპირებ? დაცინვით შეეკითხა პოლიციელი. ტუქული ფიქრია, ვერსად წახვალ, საპოლიციო ნაწილში უნდა წამოხბანდე.

— ნუ, ნუ, ღვთის გულისათვის... შემობრაღე. შეიბრალე ჩემი დამშეული ცოლი და შვილი. ორი დღეა მათ პირში ლღუმა არ ჩაუღვიათ, შემიბრალე, საცოდავის კილოთი ევედრებოდა სიმონა პოლიციელს. მე პატიოსანი კაცი ვარ.., პატიოსანი მუშა ვარ, მაგრამ ეს უკანასკნელი ხუთი თვეა უადგილოთ ვარ... ცოლი და პატარა შვილი, ნორჩი ბავშვი შიმშილით მიკვდება... მაპატიე, მაპატიე ღვთის გულისათვის!..

— გეტყობა რაც პიტიოსანი ბრძანდები. პატიოსნები ღამ ღამობით სხვის ბინებში არ დაძვრებიან და ძვირფას ქურქებს არ იპარავენ. წამოდი პოლიციაში.

— ნუ ღვთის გულისათვის, იწამე ღმერთი, შემიბრალე, განაგრძობდა მუდარას სიმონა, მაგრამ მისი მუდარა ისეთ არ წვდებოდა პოლიციელის გაქვავებულ გულს, როგორც ზარების სამგლოვიარო რეკა პირდაღებულ სამარეში ჩასაშვებლ გამაღებულ მიცვალებულს.

— პოლიციაში წამოდი და იქ გაპატიებენ, ცივდ და უგრძობლად უმასუსხა პოლიციელმა, საბრალო სიმონა საპოლიცია ნაწილისკენ წაიყვანა. მიიყვანა და უბნის ზედამხედველს ამაყად მოახსენა:

— ქურდი დავიჭირე თქვენო მალაქეთილშო ბილგება, ქურქი მოუპარავს.

უზნის ზედამხედველმა ზიხლით გადახედა სიმონას და გულის ამღვრევი კილოთი დასცინა

— აა, მაშ ვაები მახეში?... ვერ გკოდნია ხელობა მოხერხებულათ, რაღა მაინცა და მაინც პოლიციელს ჩაუვარდი ხელში?... შენი ბრალია. ფრთხილად რომ ყოფილიყავ, ეგ არ მოგივიდოდა, ახლა კი ოქმს დავსწერ და მერე კი შენ იცი და მომრიგებელმა მოსამართლემ. შენ კი ბელოუსოვ, მიუბრუნდა პოლიციელს ზედამხედველი, მადლობას გიხიდი ყოჩაღი და ერთგული სამსახურისათვის ახლა წაიღი ისევ შენს ადგილას, ამას — სიმონაზე ანიშნა — ჩვენ მოუვლიათ.

ამ სიტყვებით უზნის ზედამხედველი მაგიდას მიუჯდა, ქალადი ამოიღო და კალამი ააწრიბინა. შიშით გონება არეული და აცხაკებულ კი ვაშეშებული იდგა და მოუთმენლად მოელოდა ზედამხედველის სადღეისო განკარგულებას.

— შენი სახელი და გვარი? მკვახეთ შეეკითხა სიმონას ზედამხედველი.

— სი...სიმონ ბედშავაძე,—ძლივს წამოიღულულა მან.

- სარწმუნოება?
- მართმადიდებელი ვარ.
- სადაური ხარ?
- არდათის საზოგადოების.
- ხელობა?
- მუშა გახლავარ, მარა ეს უკანასკნელი ხუთი თვეა უადგილოთ ვირ.

- ხუთი თვის წინედ სად მუშაობდი?
- ბალტოვის ქარხანაში.
- მერე რისთვის დატოვე ადგილი?
- დამითხოვეს ფაფიცვაში მონაწილეობის მიღებისათვის.

— აჰა, მესმის, მესმის .. მაშ მუშაობა მოგებურდა და ქურდობას შეუდექ არა? კარგი ხელობაა, იოლი. მაგრამ სიფრთხილე კი არის საჭირო. პოლიციელს უნდა ერიდო, შორს უნდა მოგუარო, დაცინვით უპასუხა უზნის ზედამხედველმა და ოქმის წერა განავრძო.

— მე...მე ქურდი არა ვარ, კანკალით ამოიკვცესა სიმონამ.

— „ფიცი მწამს და ბოლო მაკვირვებსო“ ნათქვამია. მაშ ვინ მოიპარა ეს ქურქი?

— ეს...ეს...მაპატიეთ, ბატონო ზედამხედველო, მამატიეთ, გვევდრებით. პატარა ნორჩი შვილი შიმშილით მიკვდება, ცოლიც შიმშილით ძალა მიხდილი ფეხზე ვეღარ დგას და ამან ჩამადენია ეს საზიზღრობა. მაპატიეთ, გვევდრებით; იწამეთ ღმერთი!...

— მომრიგებელი მოსამართლე გაპატიებს, ცივით უპასუხა უზნის ზედამხედველმა და ოქმის წერაც დაათავა.

— ჯერ-ჯერობით კამერაში დამწყვედიეთ ეს ვეზბატონი, — გასცა განკარგულება უზნის ზედამხედველმა და ულვაშებზე გადისვა ხელი.

განკარგულება იმ წუთშივე შეასრულა იქვე მდგომმა ჩსუქებულმა დაბალი ტანის პოლიციელმა. კამერაში საშინლად ბნელდა. სიმონამ ძლივს მონახა ერთ კუთხეში მიდგმული ვიწრო და მოკლე ფიცრის ტახტი და ზედ უიმედოდ დაეშვა.

— ღმერთო ჩემო, ეგ რა მომივიდა? ამოვიგინა მან და დაღუბდა; შავმა ფიცრებმა და ათასმა მოვონებამ წარიტაცეს მისი სული და გული. მოაჯონდა თუ რამდენი იწანწალა, რამდენი ეწამა და ეწვალა დილიდან მოკიდებული საღამომდე, რომ პატარა პურის ნატეხი ეშოვა გოგოტასთვის მაინც. მთელი საათი ევედრა მეპურეს, რომ ერთი შაურის პური ენისიავებია, მაგრამ აშავო იყო მისი ვედრება.

„პატარა ნაქერი მაინც მომეცო“ შეევედრა ბოლოს, მაგრამ ნოთმინებიდან გამოუსულმა მეპურემ მაგარი მუჯლუგუნე კრა და დაცინვით და ლანძღვით კარში გამოავლო. იქედან იმედ გაცრუებულმა ქუჩაში მომავალ ღიბიან ვაჭარს გაუწოდა ხელი და მოწყალება სთხოვა, მაგრამ ვაჭარმა ყურადღება არ მიაქცია; სამაგიეროთ ეს იქვე იქვე მდგომმა პოლიციელმა შეამჩნია და პოლიციაში წააყვინთ დაემუქრა. მოაჯონდა ყველა ეს და გულო დასერილი სასოწარკვეთილებაში ჩავარდა.

— ღმერთო, ღმერთო! ნუ თუ საშველი არ არის, ნუ თუ შიმშილით უნდა მომიკვდეს შვალი, ცოლი? . რაღა ვქნა, ვის მივმართო? . ყველას თავი მოვაბეზრე, ყველასგან დავალეული ვარ. ამახანაგებსაც შეგზარდი, ჩემს შეხვედრასაც კი ერიდებიან, გვერდს მივლიან და თვალს მარიდებენ. ან რა ქნან? რამდენიც შევძლოთ მეხმარებოდნენ, მაგრამ ბოლოს მთაც მობეზრდათ. ღმერთო, სად არის საშველი, სად? საწყალი და საცოდალი მაშეიკა! ის სახლში მოუთმენლად მიმუღის, მას გონა პურს ვიშოვი და მივიტან და მე კი... ღმერთო ჩემო, ალბათ გოგოტა ახლაც ისეთ გულის შემშარავათ კვენისის, მშია, მშიას იძახის, იქნება შიმშილით სულიც... აჰ, არა, ეს არ შეიძლება!.. ღმერთო ჩემო, ნუ თუ შეიძლება, რომ გოგოტა, ჩემი გოგოტა არ დამხედეს?.. არა დამხედება, ვნახავ, გულში ჩავიჭრავ და მაგრად ჩავკოცნი... მაგრამ როდის, ეს როდის იქნება?.. მე, მე ქურდი ვარ, ქურქი მოვიპარე!.. ეგ რა ჩავიდინე, სად გამოვჩნდე, ამახანაგებს როგორ დავენახო, ჩემს მაშეიკოს რა თვალით შევჭერო შე-

ურაცყოფილმა, თავს ლაფ დასხმულმა?!. ღმერთო, ღმერთო!.. თავს ბრუ მეხევეა, გონება მერვეა, სული მეხუთება... ქურდს დამიძახებენ, თითოთ საჩვენებლად გამხდინან. მერე ვისი ბრალია, ვინ ან რამ მიმოყვანა აქამდე?.. არა აწი მე ამ ქალაქში დარჩენა არ შემძლია, უნდა გავიქცე აქედან, უნდა გადავიკარგო საღდაც შორს, შორს და იქ გამოვიყოლო ჩემი დანაშაული, როგორც კი გამანთავისუფლებენ გავიქცევი, წვაღა... მაგრამ სად ან რით? შიმშილით ვიხოცებით და პურის ნატეხი ვერ გვიშოვია, ახ!.. არა, არის საშველი, არ არის ხსნა! სასოწარკვეთილი ამოიგმინა ეს უკანასკნელი სიტყვები და პირქვე დაემხო ტახტზე. შავი ფიქრები კვლავ დასტრიალებდნენ თავს და იმედს უსპობდნენ, გულს უსვარდნენ.

ცის კაბადონზე დინჯათ მომკურავ მთვარის ერთი სხივი კამერის ფანჯარაში ჩაშენებულ რკინის ბადეში შემოიჭრა და ბნელეთით მოკლული კამერა მკრთალთ გაანათა.

სიმონა ბედშვიდი თოფ ნაკრავით წამოვარდა ტახტიდან და კამერაში მიიხედ-მოიხედა, შემდეგ ჰერს ახედა და უცებ გაიღიმა, თითქოს მაშველი ღუზა იპოვაო.

III

მაშეიკოს მთელი ღამე არ ძინებია. სიმონას დაუბრუნებლობა და გოგიტას გულის და სულის მომშხამველი კენესა, მისი „ღღაღ, მშია ღღაღ“-ს ძახილ წყლუს უათასებდა და გულს კემნით უსვრავდა საბრალო ქალს.

— ნეტავ რა მოუვიდა ჩემს სიმონას? შეშინებული ეკითხებოდა თავის თავს და პასუხი ვერ მოენახა, ვერ მოეფიქრა. ვი თუ ბოროტმა სულმა შეაცდინა და ცუდი რამ ჩაადენია?!. რაღა ვქნა, რა მოუვიდა?..

ათასმა, ერთი მეორეზე უსაშინელესმა ფიქრებმა გაუღევეს მაშეიკოს თავში.

— ღმერთო, რაღაც კარგი ამბავი არ არის ჩემს თავზეო, წამოიძახა მან და დილა-ადრიადად წამოიჭრა საწოლიდან. საჩქაროთ ტანთ ჩაიცვა თავისი ძველი კონკები, გულში ჩაიკრა მომაკვდავი შვილი და სიმონას საძებნელად გაქანდა. ახლო-მახლო ქუჩები შემოიბრინა შიმშილით დაუძლოურებულმა ქალმა, საპოლიცია უბნებში ეძებდა და ბოლოს მეშვიდე უბანშიაც მივიდა. იქ მაშეიკოს უთხარეს, რომ მისი ქმარი წუხელ დაიჭირეს ქურდობისთვის.

— ჩემი ქმარი, ჩემი სიმონა ქურდი?!. ღმერთო, ღმერთო, ბუტბუტებდა საცოდავთ გულმო-

შხამული ქალი. არ სჯეროდა თუ სიმონა ქურდობას ჩაიდენდა.

— მანახეთ, მანახეთ, ღვთის გულისათვის, შეევედრა მორიგ უბნის ზედამხედველს: მანახეთ ჩემი სიმონა... როგორ შეიძლება, რომ მას რამე მოეპარა?!. არა ეს შეუძლებელია... ის პატიოსანი კაცია, პატიოსანი მუშა! მანახეთ თქვენი კოლმეხლის დღევრძელობამ, ქვეთინით ევედრებოდა მაშეიკო და პატარა გოგიტას უფრო მაგრით იკრავდა გულში, თითქო ეშინია რომ ვინმემ არ წაართვას მისი პირშიო ვაჟიო. გოგიტა კი განაგრძობდა კნესას: „მშია, მშია ღღაღ, პური მინდაო“.

მაშეიკოს ვედრება ისმინა გულქვა პოლიციელმა და განკარგულება მოახდინა ხუთი წუთით შეეშვათ ის სიმონასთან.

პოლიციელმა კამერის კარები გააღო და მაშეიკო გაუშვა წინ.

შუა კამერაში სანთლის დასაკიდებელ კაკვზე სახე გალურჯებულ აფუებული და თვალბ გაღმობ-კარკულული ეკიდა სიმონა ბედშვიდი.

— ვაპ-მე!— შეჰკვილა მაშეიკომ და გულწასული დადებთქა იატაკზე. მაშეიკოს კვილს იატაკზე დანარცხებულ მომაკვდავ გოგიტას უკანასკნელმა ამოძახილმა მისცა ბანი.

ი. ჭავჭავნიძე.

14 იანვარი 1911 წ.
ქ. მოსკოვი.

* * *

ცას გადაკვრია შავი ღრუბლები დადუმებულა მთლად არე-მარე, მიწა შეჰყურებს ცას განრისხებულს სულ გაკმენდილი შიშით მითრთოლვარე.

მას აღარ უჩანს ლაყვარი ფერი და მზეც აღარ ჩანს სხივის მფრქვეველი, ყოველგან მეფობს უკუნი ბნელი გულის დამწველი და დამდაგველი.

ელვა, სიბნელით თავ-აშვებული ყოველსა მხარეს მიმოსრიალებს, შეუერთდება შავ ღრუბელთ გუნდთა აახმურებს, აავრიალებს.

ტოროლა ზეცად აღარ ნავარდობს, და შაშვიც აღარ უკრავს სლამურს დადუმებულან გაირინდებულან, რადგან ვერ ხედვენ დიღას საამურს.

მაგრამ იმედი ისევ სულდგმულობს, — ღრუბლები მალე გაიფანტება და ცისარტყელა შვიდ-ფეროვანი ცის ლაქებზე გულზე გაიკლაკნება.

ბუღბუღი მალე ჩამოჰკრავს სიმებს, ვარდის ღეროზე შეიფრთხილებს და მწარე სევდა, სულს რომ ამძიმებს სამოთხის ხმებით გაიწკრიბლებს!

გ. კურცხალია.

ოდეს სრუბ ღელავს...

ოდეს ზღვა ღელავს, ზღვა შედარა ფაფარ-აწრდა, ზეირთა ზეირთს კრძქის, ტაღა ტაღას ეტყუასმუქებს, დრალ-ღაღაღით შიმოქროლავს გაფრთხულებს, თათქოს სტაქიას, — სეღის ძაღებს ესუბრებს... ოჰ! რა კარგა... რა რაც მიუყარს ტქერა შე მისა, მანად მტქქარის... შიმოქრავის ტქებლ სიამისა!..

ჩემო მშვენიერს ნუ შეგაგონებთ ზეირთების მთებო, კეშის ზღვაზე აცურავს თბილი ნაყო, გულს ნუ გაგიტყის სეღის ნანა, გლოვის ხმებო, სტე მისწი, მისწიშაღა შიმოქროლავს. მკანდრს ქანაშადს მიუშვიროთ ფაქადი მკერდი და, დაბრუნების ქარ-ტქილზე გადგინდით; დეე: გეშუხობდეს, გეღელატობდეს უეშეხა ბედი დროშა ბრძოლისა არ დაუშვან, ძირს არ დაგხაროთ... სკანთიდა ჭიმი შეეთხზათ, ჭიმი შეუბის, და, ზიოეღ სისევე დეაქარგით გულის ნადებო, დეე აკეორდი უცხო იუთს ნეტრბისა, რომ შიკ ადრ ჩნდეს ჩეენა ბადმა, ჩეენი დარდებო. და, წინ გაესწით, წინ ვიარათ ჩემო სულის დეე, დროთა ბრუნებაში ჩეექსოვით სწრაფა სულისა, ნუ დადინდებო გულის ვარდო, სულე თინებო, ნუ შეგაგონებებს დღენი ჩეენი ადსისეღისა. დეე: სიკედილი ცელ-გაწედილი გეშუქრბოდეს, რა შეის გეტეორენიდას, რა, მიწაზე განსისეღებო... ჩეენსა გრეშეო ეფაღეღეე თინგუბოდეს, ზღვა სუსტს ნეღს გეძირავდეს აქაფეუბო. ოჰ! მანინდ ნუ აკეშებთ ფიქრები შეე, სიკედილის შიმი სიკედილის შეეღთ ნულა გეექებს, და, ბრძოლის დროშა არ დაუშვან, სინამ ტლე ნეეე ჩეენის ცხრებების სეშეღმით არ დაინტქებს.

ბ. პელაშვილი.

თეატრი

ჭიათურა. 13 თებერვალს აქ წარმოადგინეს ნათარგმნი პიესა „სამხედრო ბანაკში“. წარმოდგენამ საზოგადო მოწვევიერთ ჩაიარა და დიდათაც ასიამოვნა დამსწრე საზოგადოება, რომელიც წარმოდგენას ბლომათ დაეწერა.

განსაკუთრებით კარგი იყო ბ. ბ. ტარუაშვილი, ბურჟუაზი და ნუტუბიძე და ქ. ქილარჯიშვილი. ტარუაშვილმა საუცხოვოთ დაგვიხატა ვანისიტრ-ფოლკარტის ტრადიციული მდგომარეობა, რაც გამოწვეულია იმისგან, რომ მას ერთთ ერთი ცხოვრების მიზანი, საყვარელი ქალი გაუპატიურეს. მას უნდა პატიოსნება დაიცვას იარაღით, მაგრამ მოწინააღმდეგე ამის ღირსათ არ სცნობს; მას ისლა დარჩენია გაიქცეს ქალთან ერთთ და დამილოს საზიზლარი ადამიანების თვალბისგან შორს, მაგრამ ქალი არ მიყვება. ის ამას ვეღარ იტანს და თუ მის შეურაცხყოფელ უფროსზე ვერ ძიობს შურს, ქალიშვილი ანგარიშ მიუტკემათ ჰკლავს... ტარუაშვილმა ყველა ეს გრძნობით დახატა ის ისე გრძნობით ლაპარაკობდა, ისე ბუნებრივთ იქცეოდა, რომ გვეგონებოდა მართლა ჰკლავს შეცდება, მართლა მოჰკლავს ვინმეს, მართლა ტირის მისგან მოკლულ შეილოსა და სხვა...

ბ. ნუტუბიძემაც მშვენიერათ დაგვიხატა ვიცე ვანისიტრი-კვიისი. ბ. ნუტუბიძეც, როგორც ტარუაშვილი, კარგა ხანია მუშაობს სცენაზე და მისი ტალანტიც გამორკვეულია. ის კარგი კომიკია და თუ ხანდახან ის ტრადიციულ ან მეშინურ როლებსაც აიღებს ხოლმე, ეს მისი შეცდომა და ნაყოფიერებათ უნდა ჩაითვალოს. დღეს კი ის თავის როლში იყო. მას შეეგნო კვიისის როლი. კვიისი ცხოვრების გერია, მაგრამ მისი მხიარული ბუნება შორს არი დარდისგან, აფურთხებს ადამიანებს და განსაკუთრებით ქალებს (მას ცოლი გაექცა) და უმეგობრდება პირტყეს—ცხენს. ამავე დროს ის მარჯვე და მოხერხებული კაცია: როდესაც მოხუცი ვაიციშვილის გაუპატიურებას სასამართლოში და ანგარიშ მიუტკემათ იწვეს დამნაშავეზე, ის თვალის სისწრაფით ჩნდება შუაზე და ისე აჩერებს ვანისიტრს, რომ მოსამხაურენი ვერც იგებენ რა მოხდა, ის კი უტბათ უხსნის: „როტმისტრს გული შეუწუხდა და მივეშველე არ წაქეუელიყოვო“.

ამ მომენტის დროს მთელი აუდიტორიის ყურადღება ნუტუბიძემ მიიპყრო

ქ. ქილარჯიშვილი დღეს შესაფერ როლში იყო და ჩვეულებრივ. მან საცხებით შესძლო გადმოეცა კლარას სულის კვეთება. ამ ქალის მდგო-

მარობაც ორ ცეცხლ-შუა ხრავდა: ერთი მხრით ეცოდება მამა და დანიშნული და მეორე მხრით იტაცებს ლაუფენის სიყვარული. ის მზათ არი თავი შესწიროს მამასა და საყვარელსაც და ამ წინააღმდეგობაში მართლაც იღუპება. ამ მომენტებში მისი და ტარუიშვილის შეერთებულმა თამაშმა ბევრი ცრემლი ჩამოაგარა დამსწრეთა თვალებიდან. კარგი იყო ბ. გოგიბერიძეც.

საუცხოვოთ შესარულა ლეიტენანტის ღენშჩიკის - მიხაილევის როლი ბურჟუაზიამ და ძალიანაც აცინა საზოგადოება. განირჩეოდენ აგრეთვე გომელაური (თავჯდომარე) და ანთელიძე (მიიორი). დანარჩენები ანსამბლს ხელს უწყობდენ, აქვდა უნდა ითქვას, რომ ბ. ჯაფარიძე (ლეიტენანტ-ლაუფენ) ვერც ანსამბლს ეხმარებოდა კარგათ: გარდა იმისა, რომ მან ვერ მოახერხა შეყვარებულის და მერე სასოწარკვეთილებაში ჩაგარდნილ ადამიანის ენთ ლაპარაკი, ის უგრძობოდაც იყო და ამიტომ, ერთი ქუთათური შინაური რეცენზენტის ტერმინით რომ ვისარგებლოთ, ლაუფენი გამოვიდა ჯაფარიძეთ და არა ჯაფარიძე ლაუფენათ.

— ეს სამი კვირა, ჩვენი თეატრის ცხოვრებაში სცენის მოყვარებმა შეიტანეს ერთი ახალი რამ. ეს ვახლავს განცხადება, რომლითაც საზოგადოებას მადლობას უძღვნებენ. თავის დასაკრავათ სცენაზე არ გამოდიან. ყოველივე ახალი ადამიანებს პირველათ ესმუშებათ და აქაც ეს მოხდა: საზოგადოებას არ მოეწონა ეს და აღარც ტაშს უკრავს. ზოგი მოქმედება ისე მოქმედებს ხალხზე, რომ თავს ვეღარ იკავებენ და ტაშს უკრავენ ხოლმე, მაგრამ უკიდურესი ბოიკოტები ჩქარა აჩუქებენ. ჩემი აზრით სცენის მოყვარეთა დადგენილება არაა დასაწყენი, მით უმეტეს, რომ გამოწვევამ ეპიდემიური ხასიათი მიიღო და ძალიან ხელს უშლის კულისებში მუშაობას. ტაშის დაკვრა თუ ისე არ შეიძლება, რომ მაშინვე მადლი არ გვეთხრან აქტიორებმა, ახირებული საჩუქარი ყოფილა. გამოწვევის გაკეთება შეიძლება და საზოგადოთ რომ მოისპოს გამოწვევა, არას წავაგებთ.

გლახთა განთავისუფლების 50 წლის თავი აქაც იღვასსაუფლეს. დღესასწაული მოაწყო დრამატიულმა საზოგადოებამ და სახალხო უნივერსიტეტმა ერთად. საღამო გაიხსნა ვ გომელაურის რეფერატი: „ბატონ ყ.ობის გაყრა საქართველოში“ რეფერატი მოკლე მხარამ შინაარსიანი იყო და ისტორიული ფაქტები სწორი; სწორი იყო დასკვნებიც გარდა ერთისა, ამ ერთში კი რეფერენტი ვერ გასცილდა გლახურ რწმენას და ბატონ ყობის გაყრა

ტახტს დაასაკუთრა მართალია, ჩვენში გარეშე ძალამ უშველი ჩვენ გლახებს, მაგრამ ეს გარეშე ძალა იყო არა ტახტი, არამედ მაშინდელი ახალი რუსეთი.

შემდეგ წარმოადგინეს ყაზბეგის დრამა „არცენა“, რამაც ძალიან ეფექტიურათ ჩაიარა და ეს ეფექტი უმთავრესათ შექონდა ბ. ვარაზიშვილს, რომელმაც უნაკლულოთ შესარულა არსენას როლი. კარგი იყვენ აგრეთვე ბ.ბ. ტარუაშვილი (ვეტრე), მითაიშვილი (იორამ) და გ. ნუცუბიძე (სირაჯი). ქ. ქილარჯიშვილი ხომ ამ როლში (ნინო) ჩვეულებრივ შვენოდა. ისენი განირჩეოდენ, თორემ სხვანიც კარგათ უწყობდნენ ხელს ანსამბლს. პიესამ ძალიან ასიაშოვნა დამსწრენი.

ბოლოს გაიმართა დივერტისმენტი. წაიკითხეს ლექსები სცენის მოყვარებმა რაფიელისა და ილიას ლექსებიდან გლახების შესახებ. ლექსები ყველამ კარგად წაიკითხა, ყველაზე კარგად კი გომელაურმა და ქილარჯიშვილმა. წაიკითხეს აგრეთვე ნაწყვეტები: ბ. წუწუნავამ ნინოშვილის მოთხრობიდან „ჯანყი გურიისში“ და გომელაურმა „კაცია ადამიანიდან“.

საზოგადოება ნასიამოვნები დაბრუნდა ღამის ორ საათზე. ამას გარდა ეს დღე იღვასსაუფლეს ადგილობრივმა სასწავლებლებმაც, რომლებიც შეიკრიბენ ერთად სამოქალაქო სასწავლებელში, სადაც წაიკითხეს იქმნა რეფერატები და ლექსები მოსწავლეებს დღეობის აღსაქმანდრე მეორის სურათები და პატარა წიგნაკები.

ღ—ღ.

მოწერილი აძებები.

(პროვინცია).

დ. სამტრეია. წრეგანდელმა ზამთარმა ღამის სუღი ამოგვხადოს. მიუღი ანუარი ისე გავიდა, რომ ერთი მხანა დრე არ ვინასვს, სოთფა და სოთფა განწყვეტლავ. მომწრე კაცებმა ამბებენ, რომ ამერეთში ასეთი ზამთარი და ასეთი დიდი თოფლი ვერ არ უნახავთ. მართლდა: ხლდა მხანა დღეებმა დაჯიარა და თოფლი დრემა, მკრამ მოსდღადრეღა წყაღდიღობა უარეს უბადურებას უქაღის სსსოწარკვეთაღობაში ჩავარდნილ ხლდს. ვანტ კაღარხა ამ სსსენელ ზამთარს და სუღი გაიტხა, ხლდა უკადურეს კაცებურებას განიღთის. შეუღა კი არსლდ არსი.

— ერთხანთ თითქო აქ მოქაქო უუნდალ-გაზოქობის გაუიღვას სქაქო, აკენტობას აკისრს ნ. ურუშაქიმ, მკანამ ჩქარა ასეუ თაუი მინახება. ხლდა თითქმის სქაქტრე-

ლი გავიხსნა შურნაღ გავსებო. სვლამის ვინმე ერთ-სულ და სმუღამოთ ავისროს ეს სჯემე და მოაწეთს რაკიანაო.

აქჷურ სმკითხველშოში თითქმის ეველას შურნაღ-გავსებოთი გვაქეს, რას მადლობელიც ქ. შ. წ. კ. ბ. ს. უნდა ვეთო.

ს — კ — ლი.

ხონის რაიონი აქჷურ ხელის ვერ არ ვხსოვს ასეთა სომხობის. 7 ანგურდის მიმოსვლას შეეწედა ქუთაისის სმტრედის და ხონის შირის. კანიკულეპეჩე ჩამოსვლის მსწავლეობები და მოსწავლეობი დაწმენი. მსოფლიდ 1-ლ თებერვალს განასხლეს მიმოსვლას ქუთაისის და ხონის შირის. მთელი თვის განმავლობაში ფონტას მსოფლიო ერთ-სულ მივიდეთ. თოვლამ დიდი ზარალი მიადენს ხელის. ბეერი ფარდულები და სხსლები ჩამტვრია. წისქვილები ადარ მუშაობს ეინებობს გამო და ხელში მოხარულ სომხილით იკვებება. ეველასეური ვაჭარდა უკზობობის გამო. ფუთი ნავთი 3 მ. 60 კ. ფასობს.

ჩვენ დალოცვილ ხონში შეუარაღა ინტელიგენტი ბეერია, შირამბენ, თავს იტყებენ, ახრებენ კლეტებს და სხვა განსათობებს და რამე კულტურულ დაწესებულებობისთვის კი თავს აწეფი იტკივებს.

— ბოქულ ფაღვას ადგილზე ხონში რაქიდან გავლითავენს ბოქული დემიბი.

— ანგლისის კომუნალიზ სვლამიში იუიდა ტეე დადიანისგან. ახლად ამ კომუნალიზ განურხანავს რეინის გზის გავლას სმტრედისდა სვლამიშიმდე. რეინის გზის დახარავს ხონში უნდა გამოადროს. როგორც ხმება ინვლისელებს ამ ადგილებში სხვა და სხვა მანებობი აღმოქრებათ.

„616“.

ს. ბალაჯარა. სვდგურ ბალაჯარაში რეინის გზის ქართულ მოსმისხურეთა რიცხვი 70 უდრის. ამ 70 კაცში ვერ ნახეთ ერთსაც, რომელსაც ქართული შურნაღი ან გავსებო ჩქმადეს გამოწერილი ან ისე ეადულობდა და კითხულობდა ერთ მიშენიერ დღეს რომ ქვეყანას კანაბრდენს, ბალაჯარის ქართულობის უმეტესი ნაწილი ვერდენს ვაკებებს ისე მოაწვევებოდა ანაწ რსოვრების ეუველ ნაირ მოვლენებს. შირებობის თუ არა სჯემეს, გარბან თავიანთ „სორბეში“, რომ 24 სხათის შეიდეგ ისევე გამოძებნენ და მინურად შირიანს უდელი სწიან. სმავიეროთ ვამაგარას მადობის დროს ერთკულათ დაუტებენ ერთა შედრეს, აბ ვინ ან სვლამისგან კარტის. სუბედურთი ეს სენი აქ ძალან ვაწერდებულა და რაღა გასაკვარა, რომ ისინი შურნაღ გავსეთს არ კითხულობდნენ. მაშინ სომ კარტის სვლამიშით არც დრო დარჩებოდა და არც ფული ამას გარდა ბუერს მოვლდებოთ ქ. გრედ წოდებულ, უკულო ამანტკაუნის მიმწებობენ

ორ შურნაღ გავარდას ქედსე და თავი ოსმალეთის სულთანის ქვინათ. ასეუბი არან უმეტეს შემთხვევაში სოგაერთი კანტრომბიკები, „გვსოვშიკები“, ტელეგრაფისტები, „სმამბიკები“ და სხვა.

ბარდი.

ფოთი. სკრძობილი სითბო დაიჭირა, თოვლი სრულიად ვაღდა, რომის ავარებს შეეშო მიამქეს. 19 თებერვალს კინლამ უთელურებს არ დატრიალდა. ხიდას ქვეშ შეეშის იტვრდა ორი უცნობი, რომელთაც ნავი ვადუბრუნდათ, წვალმა ზირეულ ხიდალან შეარემდის მოიტანა ნავსე სელ ჩაკადებულნი, სვდაც ფალეუბობთ ვადარხინეს. მდ. კანაბრანამ ძლიერ მოამატა, 14 ს. დამე ერთ ადგილზე ვადერ ვადმოსეთის და თუ ადრევე არ ეთფელით ენერგული სომეხი მიდებულა, მოსვლად ნელი იყო წვალს მთელი ქალაქი შეარეცხა. როგორც სარწმუნო წყარობიდან გვაგებო, ფოთის უთოვლ მოსამართლეს თავ. ეთიანს, რომელიც ამ დღეებში აქედან ვადიუვენს, ნადავში (ფოთის ნაწილი) წვალ-დილობისგან დახარდადებულთათვის შეუწირეს ოს თანხა, რომელიც მისი ვასინდალებულ ვახშისთვის შეუგროვებიათ მის მატეისმცემებს.

ბატონ-უმობის ვადავარდალან ნი წლის აღსანამ სვლამ 19 თებერვალს, წავითხულ აქის ლექციები თვით-მართულობის დარსაში, ვაუბის ვამნახანაში და სმთაქალაქი სსწავლეობაში. ამ უკანასკნელს ჩვენც დაეკრწით. ზრთვანამ ვრცელი და მხანარსანი იყო. ლექციებს გარდა წავითხეს ლექციებიც რუსულ-ქართულად. ბერევე ითამაშეს რუსულათ „ხელოროსლება“-დან ერთი მოქმედებს და ქართულად „აკაო ყანადა“ ოლას სვანგავაძის. ბოლო სტენში ვამინდა ბიუსკო დაეკრწადრე შეორის, რომლის დროსაც შესრულებულ აქისა ნდობისაღურთ ქომინა და სვლამც სრული ნსიათვრები დასმდა.

კაციხ მუნჯაძე.

ფოსტა

ბ. ს. — ე. გ. ნ. ს. „სილუეტები“ სუსტა. არ და აბეჭდება.

თჷვილიძე. — ი. „გვარკელს“. როგორც თქვენი ლექსიდან სხანს ცუდი სომხობი ვინახეთ და იმიტომ ვატყობათ ძალი. ერთობ ძალიან ამაღლევებელი რამ არის, როცა სომხობი გულის სტრეოთს ნახვად და როცა გამოკვლავებს ევდარ ხედავ. იწერებოთ ძალიან ადღევებელი ვართ. სწორეთ ამ მოსწრებობთ ვერ ვთავსებთ თქვენ ლექსს „სომხობა“ ვშიმობთ მისამ წავითხემე წულული არ ვავასლით.

ქუთათის. — ო. ს. ა. მ. ე. ს. თქვენი ლექსი „გუთონი სმამობობს“ სვანგავაძე რამ არის, მკვრამ ვერ ვებეჭდეთ, რადგან ვუქმანია ჩვენ „მატროიტებს“ ნერვები არ

აკმალოთ. თქვენ თვითონ დაგვეთანხმებით, რომ ამ ტუ-
პის წაკითხვასე

„არ გრცხვინია“, ქართველთა ერის
რომ აგრე დაგვინას ვეჟას ზოგეთ
ქართველ ენასა იფიქრებთ
და მისდგომ სხვა რაჟელ ენასა.

არა ერთ და ორ „ხატროიტს“ წაუჯა გული ცო-
ტა მხანარული ლექსი დასწერეთ და სიამოვნებით დაებეჭ-
დეთ.

თფილისი. — უ ე თ დ ი დ ე ლ ს. „სამთარა“ არ
დაიბეჭდება. მართალია წარსულმა სამთარმა „ტურან-მე-
ღას და ჭიაუელას“ დიდი ზიანი მოუტანა, მაგრამ რაც
იყო, იყო, ესაა გასაფხულია და სამთარსე წერს არეის-
თვის სისამთარო არ არას. დასწერეთ გასაფხულსე.

თფილისი. — ა რ ა რ ა ტ ე ლ ს. აწერებით ლექსი
გამოგეზვანეთ და თუ არ ვარგოდა და იმიტომ არ და-
ბეჭდეთ აგაშენა ღმერთმაო. კმაღლობთ, მაგრამ თქვენი
ლექსი არ მივიღება. მივიღეთ ესაა მხოლოდ „საქართ-
ველთ“ და „საღამურთ“ ს წყნ გვეგონა ბ-ნ რისტომა-
მაშვილის რჩევა-დარბეგის შემდეგ საქართველთს თავს
დაანებებდით, მაგრამ თქვენ მანც თქვენსსა გაძახათ
ბრძოლა და ბრძოლაო. ნუთუ ვერ გაიგეთ, რისტომაშვი-
ლიდან, რომ საქართველთს ბრძოლა არ ესაჭიროება.

სიღლატ. — მ ო დ ი ა ნ ხ ე ლ ს. წყინვა“ მივიღეთ.
„რთველსც დაბო დაწმდა და გული გვექინდა საკულეს“
და სხვა. ლექსთა წუგბა საუცხოვოა, მარა ერთი ვერ გა-
ვიგეთ რთვორი სირბალი იცის დაწმა. გაგებებინეთ და
დაებეჭდეთ.

1 მარტიდან ქ. თფილისში გამოვა

ყოველ-დღიური სალიტერატურო-სამეცნიერო -
საბოლიტიკო გაზეთი

„სხალი საქმე“.

რედაქციის დროებითი ადრესი: *Тифлисъ, Головин-
ский проспектъ Типографія Кереселидзе (около
разнойной станціи).*

იუიღება

1) „**ეშმაკის მათრახი**“ 1908 წლისა (35
ნომერი ერთად შეკერილი) — 1 მან.; დაკაზმული
მშვენიერ ყდაში — 1 მან. 75 კ.; მსურველს პრო-
ვინციაშიაც გაგზავნება ფოსტით ხოლო გაგზავ-
ნის მიემატება — 50 კ.

2) „**მათრახ საღამური**“ 1909 წლისა (34
ნომერი), დაკაზმული და დუკაზმევი — იმავე ფასებ-
ში, როგორც პროველი.

3) „**ეშმაკის მათრახი**“ 1907 წლისა (13 ნო-
მერი ერთად შეკერილი) — 1 მ.; გაგზავნით 1 — 20.

4) „**ალმანახები**“ 1909 წელში გამოცემუ-
ლი: „აკაკი“, „ეშმაკი“, „ჯოჯობეთი“, „ეშმა-
კის მათრახი“ და „ტარტაროზი“. (სულ 10 ნო-
მერი ერთად შეკერილი) — 30 კაპ.; გაგზავნით 50 კ.

ადრესი: *Тифлисъ, Типографія Шрома, Мухран-
ская ул. № 12, Теофилу Болквадзе.*

ზირველ იანგრიდან გამოდარს ეოკუალ-კვირე ული სალიტერატურო ჟურნალი

ს ა ლ მ შ რ ი

შურნალი წლიურათ ღირს 5 მანეთი თვიურათ 50 კაპ. ცალკე ნომერი 10 კაპ.

დაიბეჭდება: მოთხრობები, ლექსები, კრიტიკული წერილები, პატარა ფელეტონები, საყურადღე-
ბო ამბები, კორესპონდენციები და სხ.

კორესპონდენტები, სხვა წერილები და ფული ამ ადრესით უნდა გამოიგზავნოს, *Тифлисъ Ти-
пографія „Шрома“ Мухранская, № 12, Теофилу Эрастовичу Болквадзе, для саламури*